

PRESSENS
FAGLIGE UTVALG

PFU-SAK NR. 295/17

KLAGER:	Universitetssykehuset Nord-Norge (UNN)
PUBLIKASJON:	Nordlys (nett og papir)
PUBLISERINGSDATO:	5., 6., 7., 8., 9. og 13. juli 2017
STOFFOMRÅDE:	Helse
SJANGER:	Nyhetsartikler, leserinnlegg, leserkommentarer
SØKERSTIKKORD:	Den samtidige imøtegåelsesretten, tittelbruk, feilaktige opplysninger, saklighet og omtanke, kontroll av opplysninger, leserkommentarer
REGISTRERT:	08.12.2017
BEHANDLET I PFU:	29.05.2018
BEHANDLINGSTID:	171 dager
KLAGEGRUPPE:	Helseforetak/lege
PFU-KONKLUSJON:	
HENVISNING VVPL.:	
OMTALE/ANONYM.:	
MERKNADER:	Samtykke vedlagt. Anonymiseres.

SAMMENDRAG:

Nordlys publiserte en nyhetsartikkel i sin papiravis **torsdag 6. juli 2017** med stikkittel og tittel:

«Døde på operasjonsbenken etter feilbehandling på UNN»
«"DØD I AMBULANSEN" var meldingen politiet mottok fra UNN-lege»

Ingressen:

«I meldingen hos politiet het det at Gabriel Kral (58) var «død i ambulansen», selv om han hadde levd i over en time etter ankomst UNN.»

Brødteksten startet slik:

«I desember 2013 ble en livstruende skadet pasient tatt imot ved akuttmottaket på UNN. Gabriel Kral (58) døde etter gjentatte tabber i en skadestue, som er beskrevet som kaotisk, ukoordinert og uten ledelse i Helsetilsynets rapport om den alvorlige hendelsen. (Tilsynets rapport er tidligere omtalt i Nordlys i april 2017)

Da politiets operasjonsleder fikk telefonen fra UNN-legen, noterte han i loggen at meldingen gikk ut på at mannen var død i ambulansen før ankomst. I virkeligheten hadde pasienten dødd etter å ha fått uforsvarlig behandling på

sykehuset. Feilopplysningen ble styrende for politiets videre oppfølging av den alvorlige saken der Helsetilsynet nylig reiste sterk kritikk mot UNN. «Død i ambulansen» ble også konklusjonen i den endelige obduksjonsrapporten. Patologen, som gjennomførte undersøkelsen, lette aldri etter tegn på feilbehandling, og politiet henla saken.»

Det ble heller ikke varslet om hendelsen:

«Dersom lovpålagte regler og prosedyrer var blitt fulgt skulle sykehuset straks varslet politiet og Helsetilsynet om at pasienten kunne ha vært utsatt for feilbehandling. Opplysninger fra pasientjournalen og annen dokumentasjon viser at kunnskapen om mulig feilbehandling var kjent for legene som tok beslutningen om ikke å varsle saken.»

Det nye i denne artikkelen er:

«Nye opplysninger viser at politiet gikk ut fra at mannen hadde dødd før ankomst til sykehuset da de fulgte opp saken dagen etter dødsfallet. Notatet i operasjonsloggen ble førende for hvordan saken ble håndtert videre. 17. desember skriver politiets innsatsleder, som hadde rykket ut til åstedet, sin anmeldelse: «Klokken var da 1410 og fornærmede var fortsatt i live da han ble kjørt bort fra stedet. Ifølge ambulanspersonellet hadde de tro på at det skulle være mulig å redde fornærmedes liv, men det viste seg i ettertid at han døde i ambulansen på vei til UNN.», skriver innsatslederen i sin rapport.

[...]

«Påtaleleder Einar Sparboe Lysnes i Troms politidistrikt bekrefter overfor Nordlys at meldingen i politiets operasjonslogg går ut på at pasienten døde før ankomst til sykehuset. – I politiets operasjonslogg er det den 16.12.13 kl. 1642 notert at en lege ved UNN har ringt inn og meldt fra at personen døde i ambulansen på vei til UNN. Det er ikke mulig å ettergå informasjonen. I forbindelse med innflytting i nytt politibygg i 2015 tok vi i bruk et nytt system for opptak og lagring av samtaler til operasjonssentralen. Vi kan derfor ikke spille av denne samtalen, og kan ikke utelukke at nedtegningen av samtalen er unøyaktig. Vi har ingen grunn til å tro at noen ved UNN bevisst har gitt politiet uriktige opplysninger, skriver Lysnes i en e-post til Nordlys.»

Under mellomtittelen «Kirurg ringte politiet» stod det:

«Ifølge Helsetilsynets rapport var det kirurgen som hadde gjennomført operasjonene i akuttmottaket som senere ringte politiet og meldte fra om dødsfallet. Den samme kirurgen informerte også avdødes ektefelle om at behandlingsteamet hadde gjort alt som var mulig for å redde livet til pasienten. Det var også han som fylte ut den skriftlige dødsmeldingen. Her fremgikk det at pasienten var død etter ankomst på sykehuset, men legen har ikke krysset av for medisinsk feil eller omtalt funnet av lufttuben i spiserøret.»

«UNN-ledelsen har tidligere forklart at de som deltok i behandlingen av 58-åringen ikke forsto at det var begått feil under behandlingen i akuttmottaket. Helsetilsynet har imidlertid påvist at en av legene i teamet forsøkte å gripe inn

fordi han hadde klare indikasjoner på at tuben som skulle gi pasienten luft var lagt feil.»

«Opplysninger fra pasientjournalen til avdøde dokumenterer også at tuben faktisk lå feil, og at kunnskapen om dette var tilgjengelig for avdelingsledelsen i timene etter dødsfallet. Da tilstanden til pasienten hadde utviklet seg til kritisk, etter innsettingen av lufttuben, ble pasienten overført til ei operasjonsstue der et annet behandlingsteam overtok. Anestesioverlegen som deltok i arbeidet påviste at lufttuben lå i spiserøret, og ikke i luftrøret der den skulle ha vært. Da hun flyttet tuben til luftrøret fungerte lungene som normalt. Det var imidlertid for sent, og pasienten ble kort tid etter erklært død. Flere av legene som hadde deltatt i behandlingen i akuttmottaket, deriblant kirurgen som hadde foretatt inngrepene, var til stede på operasjonsstua da funnet ble gjort. Dødstidspunktet ble fastsatt til 15.03. En drøy time senere skriver anestesilegen opplysningen om den feilplasserte lufttuben inn i pasientens journal.»

Også avdelingslederens rolle blir omtalt i artikkelen:

«Senere samme ettermiddag åpner Kristian Bartnes pasientjournalen. Bartnes, som i dag er klinikksjef, og en del av toppledelsen ved UNN, var i 2013 avdelingsleder i hjerte- og lungeklinikken. Han var nærmeste overordnede til legen som hadde utført de kirurgiske inngrepene i akuttmottaket, og som senere ringte inn dødsmeldingen til politiet. Bartnes og kirurgen snakket sammen om hendelsen etter dødsfallet. Det er på det rene at kirurgen også hadde vært til stede på operasjonsstua da den feilplasserte tuben ble påvist.

Når Bartnes går inn i den elektroniske pasientjournalen kan han se notatet der anestesilegen en drøy time tidligere har omtalt funnet av den feilplasserte tuben. Bartnes legger inn et eget journalnotat der han skriver: «Politiet er forespurt. Begjærer ikke rettslig obduksjon.»

[...] Statens helsetilsyn forsøkte aldri å finne noen forklaring på hvorfor politiet var feilinformert om omstendighetene rundt dødsfallet, og hvorfor opplysningen om at pasienten døde i ambulansen også ble en del av den endelige obduksjonsrapporten. - I tilsynet har våre vurderingstema vært tydelig knyttet til forsøk på livreddende helsehjelp pasienten mottok etter ankomst akuttmottaket, sier assisterende direktør Heidi Merete Rudi. - Det fremgår av politidokumentene som ble oversendt oss, ulike opplysninger om når pasienten døde. Vi har ikke undersøkt nærmere hvordan denne misforståelsen oppsto. Vår kjennskap til det videre forløpet ga også grunn til å formode at denne misforståelsen raskt ble oppklart for politiet.

Under mellomtittelen «Vil ikke snakke» var den tidligere avdelingslederen som nå sitter i ledelsen, kontaktet. Han uttalte følgende:

«Klinikksjef Kristian Bartnes ønsker ikke å kommentere sin rolle, eller si noe om den interne handteringen av saken om ettermiddagen 16. desember. - Helsetilsynet har publisert en rapport om denne hendelsen. Jeg vil henvise til det som står i rapporten og har ingen kommentarer utover dette. Jeg ønsker heller ikke å si noe om andres roller i denne saken, sier Bartnes.

Det ble også opplyst at den omtalte UNN-legen var forsøkt kontaktet:

Kirurgen som utførte inngrepene, og som senere meldte dødsfallet til politiet, er kontaktet. Han har ikke besvart Nordlys sin forespørsel om å kommentere eller bidra til å oppklare eventuelle misforståelser i fremstillingen.»

I en underartikkel med tittelen, «- **Politiet bør granske Kral-saken**», var legen (Nils Sørheim) som opprinnelig varslet Helsetilsynet om en eventuell feilbehandling, intervjuet. Han var også en venn av familien til avdøde. Sørheim mente politiet burde etterforske hendelsen og måten den ble fulgt opp på.

«- Dersom ansatte ved sykehuset aktivt har forsøkt å skjule feilbehandling er dette en svært alvorlig sak. De nye opplysningene som kommer frem tyder på at det kan ha skjedd. Det er viktig, både for allmennheten og de pårørende at alle kort kommer på bordet

Under mellomtittelen «- **Alt har gått galt**» stod det:

Sørheim mener dette taler for en etterforskning. - Det er for mange løse tråder i dette, og Helsetilsynet har heller ikke klart å besvare alle spørsmål. Vi har å gjøre med en sak med tragisk utgang der det aller meste har gått galt. Fra behandlingen i akuttmottaket, manglende varsling og direkte feilinformasjon. Man har unnlatt å sikre data fra det medisinske utstyret. Vi har en obduksjonsrapport som spriker, og det har vært snoket i avdødes pasientjournal, sier Sørheim.

(...)

- Summen av dette tegner et bilde av at man aktivt har forsøkt å legge lokk på saken. Sykehuset har tidligere fremholdt at saken ikke ble fulgt opp fordi man ikke forsto at dette var en avvikshendelse. Men her har man ringt politiet og fortalt at pasienten var død ved ankomst mens han i virkeligheten var under behandling i nesten en time før han døde. Det er åpenbart noe som ikke stemmer, sier Sørheim.»

Hovedartikkelen ble lagt ut på nett - dagen før - **onsdag 5. juli** - med samme stikkittel: «**Døde på operasjonsbenken etter feilbehandling på UNN**», men litt annerledes hovedtittel: «**"DØD I AMBULANSEN" ifølge meldingen hos politiet**».

[Underartikkelen ble lagt ut på noen to dager senere, **lørdag 8. juli**, med tittelen: «**Han varslet Helsetilsynet om Kral-saken: - Jeg mener at det nå er påkrevd at dette etterforskes**». Denne omtales senere i sammendraget, slik at kronologien i det publisert blir korrekt. Sekr.anm.]

Fredag 7. juli ble et leserinnlegg publisert på nett. Dette var et tilsvarende fra UNNs adm.dir Tor Ingebrigtsen. Tittelen var: «**-Nordlys-artikkelen etterlater et inntrykk av at ansatte ved UNN har begått lovstridige og straffbare handlinger. Det er feil**».

«Nordlys omtaler 6. juli igjen behandlingen av en alvorlig skadd pasient som døde ved UNN Tromsø i 2013 [lenke til hovedartikkelen fra 6. juli. Sekr. anm.]

Artikkelen «Død i ambulansen var meldingen politiet fikk fra UNN-lege» etterlater et inntrykk av at en kirurg ved UNN bevisst feilinformerte politiet for å

skjule feilbehandling. Saken har, som Nordlys tidligere har omtalt, vært gjenstand for omfattende tilsynsmessig oppfølging fra Statens helsetilsyn. Kirurgen underrettet rutinemessig og helt korrekt politiet per telefon om at det hadde funnet sted et unaturlig dødsfall. Politiet loggførte at pasienten døde i ambulansen.

Flere forhold viser at dette var en misforståelse som raskt ble oppklart. Kirurgen dokumenterte i dødsattesten at pasienten døde på sykehuset. En rekke journalnotater dokumenterer det samme. Politiet sier i artikkelen: "Vi har ingen grunn til å tro at noen ved UNN bevisst har gitt politiet uriktige opplysninger". Dette samsvarer med Helsetilsynets rapport og uttalelser til avisen.

Nordlysartikkelen etterlater likevel et inntrykk av at ansatte ved UNN har begått lovstridige og straffbare handlinger ved å med vilje feilinformere politiet. Det er feil, og UNN tar på det sterkeste avstand fra Nordlys fremstilling av saken.»

Under artikkelen ble følgende leserkommentarer publisert:

«Knut Charles Olsen

Saken er vel ganske grei: UNN torturerte passiente i 1 time for så å ta livet av han ved kvelning..

Liker · Svar · 7. juli 2017 16:46"

"Kurt Bøckman Gschib · Tromsø, Norway

Slike kommentarer bør Nordlys slette!

Liker · Svar · 7. juli 2017 18:51

Robert Robertsen · Tromsø, Norway

Hvorfor skal Nordlys slette fakta Herr Bockman????

Liker · Svar · 7. juli 2017 21:25

Svein Nyrud · Kongsvegen videregående skole

Den største tabben som er begått på UNN er å ansette vedkommende som er sykehusdirektør der.

Liker · Svar · 7. juli 2017 22:37"

Lørdag 8. juli ble den ovenfor nevnte underartikkelen fra papiravisen publisert på nett med tittelen: «**Han varslet Helsetilsynet om Kral-saken: - Jeg mener at det nå er påkrevd at dette etterforskes**». Artikkelen var lik artikkelen i papiravisen, men nederst i artikkelen, under tittelen «UNN svarer» stod tilsvaret fra UNN.

«Tor Ingebrigtsen, administrerende direktør ved UNN, har skrevet følgende svar etter Nordlys' omtale av Kral-saken denne uka: *[hele tilsvaret til UNN publisert i artikkelen. Sekr.anm.]*»

Det var også publisert en lenke til hovedartikkelen fra onsdag 5. juli, og også lenke til den første artikkelen om tilsynets rapport i april 2017.

Søndag 9. juli ble en ny artikkel publisert på nett med tittelen: «**Politiet om Kral-saken: Ingen grunn til å tro at noen på UNN bevisst har forsøkt å villedde politiet**». Politiet sa her at de ikke vil etterforske omstendigheten rundt dødsfallet.

«I en Nordlys-reportasje torsdag fremkom det at det er flere uklare omstendigheter rundt hvordan ansatte ved sykehuset fulgte opp saken etter dødsfallet [lenke til hovedartikkel publisert 5. juli. Sekr.anm.], som skulle vært rapportert inn til politi og helsemyndigheter som mulig feilbehandling. I politiets operasjonslogg er det notert at en lege fra UNN ringte inn og fortalte at pasienten hadde dødd i ambulansen på vei til sykehuset. Nils Sørheim, legen som opprinnelig meldte saken til helsetilsynet, uttalte til Nordlys at det etter hans mening er helt nødvendig at politiet kommer inn for å bidra til at alle forhold i denne saken kommer på bordet [lenke til underartikkel publisert på nett 8. juli].»

[...]

- Når det gjelder meldingen som kom inn til politiet så finnes det ingen muligheter til å verifisere hva som ble sagt. Samtalen kan ikke spilles av på det utstyret som vi har tatt i bruk i det nye politihuset. Vi kan ikke utelukke at nedtegningen av samtalen er unøyaktig, og har ingen grunn til å tro at noen ved UNN bevisst har gitt politiet uriktige opplysninger, sier påtaleleder Einar Sparboe Lysnes.

[...]

Lysnes sier at han ikke kan se at den aktuelle feilinformasjonen i politirapporten - at pasienten døde på sykehuset og ikke i ambulansen, har hatt noen betydning for politiets etterforskning og konklusjon i saken.

- Selv om de som foretok obduksjonen refererer til politiets dokumenter, fremstår det som åpenbart at de var kjent med at døden inntraff kort tid etter ankomst UNN og ikke i ambulansen. Dette er omtalt i den skriftlige dødsmeldingen, den midlertidige obduksjonsrapporten, samt den endelige obduksjonsrapporten når den leses som helhet, sier han.

Han sier at politiet ikke har hatt noe grunnlag for å mistenke feilbehandling, uavhengig om døden inntraff før eller rett etter ankomst unn. Det var derfor ikke grunnlag for i mandatet å be den sakkyndige se spesifikt etter dette under obduksjonen.

[...]

«- Etter at politiet i mai ble kjent med Helsetilsynets rapport, har jeg gjennomført et telefonmøte med Helsetilsynet. Deretter har jeg konkludert med at det ikke er tilstrekkelig grunnlag for nå - 3 og et halvt år etter hendelsen - å starte en etterforskning.

- Lege Nils Sørheim mener det er sannsynliggjort at ansatte kan ha underslått informasjon for å dekke over feilbehandlingen. Burde det ikke være i politiets og samfunnets interesse å prøve å avklare dette?

- Jeg er ikke kjent med Sørheims vurderinger, men har selv ikke informasjon som tilsier at noen bevisst har villedet politiet med et slikt formål.»

Under artikkelen lenkes det til UNNs tilsvarende svar, leserinnlegget fra 7. juli.

Noen dager senere, **torsdag 13. juli**, publiserte Nordlys et leserinnlegg på nett, under «Nordnorsk debatt» med tittelen: «Ansvarsfraskrivelse i fryktens hus». Skribenten var Stig Hansen.

«Den 6. juli avslører Nordlys at politiet fra en lege ved UNN fikk beskjed om at pasienten var død ved ankomst. Beskjeden ble gitt til politiet klokka 16:42. I virkeligheten hadde pasienten vært våken og ved bevissthet da han ankom sykehuset to og en halv time tidligere. Etter kirurgisk feilbehandling erklærte legene pasienten død en time etterpå. Direktør Tor Ingebrigtsen hevder i Nordlys 7. juli at ingen ved UNN har begått lovstridige og straffbare handlinger i denne saken. Innlegget er underlig, sett i lys av de fakta som nå foreligger, og som ikke er bestridt av noen - heller ikke av ledelsen selv:

* UNN brøt loven da de ikke ga pasienten forsvarlig helsehjelp. En sakkyndigrapport slår fast at pasienten mest sannsynlig ville ha overlevd dersom han hadde fått adekvat behandling.

* UNN brøt loven da de ikke varslet saken til Helsetilsynet.

* I Helsetilsynets rapport påvises videre brudd på spesialisthelsetjenestelovens §§ 2.2, 3.3a, 3.4 og 3.11, helsepersonellovens 4 og pasientrettighetslovens 3.2 og 3.3.

Helseforetakene har en selvfølgelig og utvetydig plikt til å melde fra til tilsynsmyndigheter om uventede og alvorlige episoder, og til å informere pårørende. Her feilet UNN, slik det fremkommer på side 53 i Helsetilsynets rapport. Som nevnt ble pårørende og politi fortalt at pasienten døde i ambulansen. Helsetilsynet fikk overhodet ingen beskjed om dødsfallet fra sykehusets side. Da tilsynssak ble åpnet, et halvt år etter hendelsen, var det etter varsel til Fylkeslegen fra pasientens etterlatte.

[...]

Jeg har møtt helsepersonell som var involvert i hendelsen, og som i tiden etter satt alene med en vond følelse av at alvorlige feil var begått. De våget ikke å varsle internt fordi erfaringen tilsier at ledelsen slår hardt ned på varslere. Av helsetilsynets rapport, gjengitt i Nordlys den 22. april i år, fremkommer det at en av legene som deltok i traumemottaket gikk til sin nærmeste overordnede rett etter dødsfallet og varslet hendelsen i linjen slik han hadde plikt til å gjøre. Han minnet blant annet om sykehusets plikt til å varsle om hendelsen til Helsetilsynet. Slikt varsel ble likevel aldri gitt, angivelig fordi lederen mente at "det ikke ville føre noe godt med seg". Etter den tragiske hendelsen har det forekommet rokkeringer i sykehusets bemanning basert på vurderinger av hvem som synes å ha opptrådt lojalt overfor ledelsen mot de som har fulgt egen samvittighet.

Når Tor Ingebrigtsen i innlegg (Nordlys 7. juli) påstår at ingen ansatte ved sykehuset i denne saken har brutt loven, reises alvorlige spørsmål knyttet til direktørens troverdighet. Mer presist blir spørsmålet: Hvor *mange* ansatte ved sykehuset er medskyldige i lovbruddene? Helsetilsynets rapport avslører at den ansvarlige avdelingslederen ble orientert om saken kort tid etter hendelsen. Vedkommende jobber i dag hos Fylkeslegen, underlagt Statens Helsetilsyn. Han har nektet å besvare henvendelser fra Nordlys vedrørende sin befatning med saken.

UNN har over flere år gjort seg kjent som fryktens hus. Varslere utsettes for represalier og skandaler blir forsøkt dysset ned. Ubehagelige sannheter møtes med tåkelegging, bortforklaringer og tidvis direkte løgner. [...]»

Innlegget var illustrert med et bilde av sykehuset og følgende bildetekst:

«UNN har over flere år gjort seg kjent som fryktens hus. Varslere utsettes for represalier og skandaler blir forsøkt dysset ned. Ubehagelige sannheter møtes med tåkelegging, bortforklaringer og tidvis direkte løgner, skriver Stig Hansen»

KLAGEN:

Klager er Universitetssykehuset i Nord-Norge (UNN) som klager med samtykke fra nevnte UNN-lege (NN). Han som ringte til politiet. UNN klager både på vegne av seg selv og på vegne av legen.

Torsdag 6. juli-artikkelen (dobbeltsideoppslaget s 16-17 i papiravisen)

Klager mener denne artikkelen bryter med Vær Varsom-plakatens (VVP) punkt 4.14, 4.4 og 4.1.

Om punkt 4.14.

Når det gjelder VVP punkt 4.14, skriver klager: «Ingen imøtegåelsesadgang av svært grov beskyldning: at kirurg NN feilinformerte politiet for å skjule feilbehandling.»

Klager skriver: «Det er avklart at Gabriel Kral døde etter at han ankom UNN. Nordlys konstaterer i overskrift at politiet mottok melding fra UNN-lege om at pasienten døde i ambulansen på vei til UNN.» Slik klager ser det, beskylder Nordlys NN for bevisst å ha feilinformert politiet for å skjule egen feilbehandling. Klager mener også at dette etterlatte inntrykk forsterkes ved at beskyldningen om feilinformasjon gjentas i underartikkelen: intervjuet med Sørheim. Det skrives: «Hadde beskyldningen om feilinformasjon til politiet vært sann, ville NN mistet legelisensen og trolig sin stilling. Det dreier seg utvilsomt om en svært grov og skadelig beskyldning.»

Nordlys kontaktet NN før publisering, noe som også omtales i artikkelen. Men ifølge klager bestod denne kontakten i å sende to sms-meldinger den 3. juli, tre dager før publisering:

- kl.16:39: "når passer det at jeg ringer deg? Mvh Ola Solvang Nordlys"
- kl.20:55: "Hei Jeg har ikke hørt noe fra deg. Dersom du ikke ønsker å snakke med meg hadde det vært fint om du kunne si i fra om det. Bakgrunnen for at jeg har forsøkt å ta kontakt med deg er at vi skal publisere en artikkel om Kral.saken. Vi har gått gjennom en del ny dokumentasjon. Din rolle blir også omtalt. Derfor hadde det vært veldig bra med en prat for å oppklare eventuelle misforståelser. Mvh Ola Solvang Nordlys"»

Klager mener Nordlys ikke har anstrengt seg nok for å sikre nødvendig imøtegåelse. To sms-meldinger som ikke omtaler den alvorligste beskyldningen, mener klager ikke kan sies å være tilstrekkelig, jf. VVP punkt 4.14. Det skrives: «PFU har gjentatte ganger sagt at mediene plikter å konfrontere en angrepet part med **det konkrete innholdet** i beskyldninger og påstander. Journalist Solvang nevner i sms-meldingene intet om at politiet skulle ha blitt feilinformert om når og hvor pasienten døde.»

«Også fordi beskyldningen om feilinformasjon av politiet for å skjule feilbehandling er så alvorlig og rammer NN så hardt, var det særlig påkrevet at Nordlys anstrengte seg for å konfrontere ham på en klar og tydelig måte», skriver klager.

Klager viser til flere PFU-uttalelser der det understrekes at det er det konkrete innholdet i beskyldningene som skal forelegges den angrepne. Denne avgjørende betingelsen for at den samtidige imøtegåelsesretten skal være oppfylt, mener klager ikke var tilstede og det hevdes derfor at Vær Varsom-plakatens (VVP) punkt 4.14 er brutt.

Klager minner om at PFU en rekke ganger har påpekt at **imøtegåelsesretten gjelder uavhengig av identifisering**. Det vises igjen til tidligere uttalelser. Klager hevder for øvrig at NN indirekte er identifisert og viser til en rekke faktaopplysninger som gjør at mange vil vite hvem det dreier seg om.

Klager mener også UNN skulle fått imøtegå denne beskyldningen om feilinformasjon: «Beskyldningen om at en UNN-ansatt kirurg feilinformerte politiet for å skjule feilbehandling, er svært alvorlig ikke bare for NN, men også for UNN. Når Nordlys ikke konfronterte NN med beskyldningen, ble det desto mer maktpåliggende at avisen ga UNN en fair og reell mulighet til samtidig imøtegåelse av samme beskyldning.»

Det vises til en e-post sendt den 4. juli fra journalisten til klinikkssjef Kristian Bartnes med sitatsjekk: «Ingen av spørsmålene her berører den desidert mest alvorlige beskyldningen for NN og UNN: feilinformasjon til politiet for å skjule feilbehandling. Solvang snakket også med Bartnes på telefon. Verken i e-poster eller telefonsamtaler konfronterte Solvang Bartnes og UNN på en klar og tydelig måte med beskyldningen om feilinformasjon av politiet for å skjule feilbehandling.» Se vedlegg 7.

Klager viser igjen til uttalelser og understreker kravet til å klargjøre for den angrepne part hva som er de konkrete påstandene: «Spørsmålene Solvang forela Bartnes var ikke så direkte at de klargjør for mottakeren hva som er de konkrete påstandene. Bartnes henviste til Helsetilsynets rapport, som han mente ga Solvang svar på spørsmålene han stilte. Beskyldningen om feilinformasjon av politiet er imidlertid ikke et forhold rapporten omtaler. Hadde Nordlys konfrontert Bartnes med den, ville han imøtegått.»

Klager hevder at verken NN eller Kristian Bartnes forsto at Nordlys skulle fremsette den svært alvorlige beskyldningen at NN feilinformerte politiet for å skjule feilbehandling.

Punkt 4.4.

Klager artikkelen slik den ble publisert i papiravisen hadde en overskrift som gikk lenger enn det var dekning for i stoffet, jf. VVP punkt 4.4. Det vises til «"DØD I AMBULANSEN" var meldingen politiet mottok fra UNN-lege». Her vises det til hva politiet faktisk uttaler i brødteksten, "kan ikke utelukke at nedtegningen av samtalen er unøyaktig". Klager skriver: «Det er med andre ord umulig å konstatere uten forbehold, slik Nordlys gjør i overskriften, at UNN-legen meldte til politiet at pasienten døde i ambulansen. Den gale opplysningen kunne like gjerne oppstått under politiets nedtegnning av den muntlige meldingen.» Også her vises det til tidligere uttalelser i PFU om konstaterende tittelbruk uten dekning i stoffet.

Punkt 4.1.

Klager mener også artikkelen er et brudd på VVP punkt 4.1, fordi artikkelen i sin helhet skapte «et usaklig og alt annet enn omtensomt inntrykk av at UNN-ansatt feilinformerte politiet for å skjule feilbehandling, jfr. VVP 4.1.»

Nettartikkelen 5. juli – punkt 4.14.

Dagen etter, fredag 7. juli, fikk UNN (klager) publisert et tilsvare i Nordlys (et leserinnlegg fra adm.dir). Klager reagerer på at tilsvaret ikke ble lagt inn i nettartikkelen (hovedartikkelen) publisert den 5. juli, fordi der imøtegikk UNN beskyldningen om feilinformasjon.

Det vises til at det i tilsvaret ble lagt inn en lenke til hovedartikkelen, men ikke visa versa. Klager mener Nordlys var presseetisk forpliktet til å legge inn UNNs tilsvare inn i 5. juli-artikkelen, enten ved å legge tilsvaret i sin helhet nederst i artikkelen, eller ved å legge inn lenke som tydelig forteller at "Her er UNNs tilsvare, jf. VVP 4.14.

«At en artikkel med en så sterk insinuasjon (feilinformasjon av politiet for å skjule feilbehandling) fortsatt publiseres uten tilsvare/imøtegåelse når slik faktisk er gitt, er ikke i pakt med god presseskikk.»

Det vises til at tilsvaret i sin helhet ble lagt inn i en senere nettavissak, i 8. juli-artikkel.

Nettartikkelen 9. juli – også punkt 4.14.

På samme måte reageres det på at UNNs tilsvare ikke tas med i nettartikkelen (intervjuet med politiet) fra 9. juli.

Klager mener at journalist i sitt spørsmål gjentar den grove anklagen om at UNN-ansatte kan ha underslått informasjon for å dekke over feilbehandling - jf.:

«-Lege Nils Sørheim mener det er sannsynliggjort at ansatte kan ha underslått informasjon for å dekke over feilbehandlingen. Burde det ikke være i politiets og samfunnets interesse å prøve å avklare dette?»»

Klager mener UNNs tilsvare fra 7. juli skulle vært lagt inn i artikkelen eller lenket til, jfr. VVP 4.14.

At politiet i artikkelen uttaler at det er "ingen grunn til å tro at noen ved UNN bevisst har gitt politiet uriktige opplysninger", hjelper ikke - vurdert opp mot UNNs rett til samtidig imøtegåelse av den grove beskyldningen om at UNN-ansatte kan ha underslått informasjon for å dekke over feilbehandling.

Klager mener også denne gjentagelsen, innebygd i spørsmålet, viser at Nordlys ikke har vist noen vilje til å rette opp det feilaktige inntrykket som er skapt: «at politiet ble feilinformert for å skjule feilbehandling». Klager skriver at Nordlys aldri har rettet og beklaget feilen - og viser til punkt 4.13.

Nettartikkelen 8. juli – ny 4.14

Denne artikkelen er helt lik underartikkelen publisert i papir torsdag 6. juli, men denne artikkelen ble først publisert på nett to dager senere. På grunn av de sterke beskyldningene i denne underartikkelen, så mener klager at Nordlys skulle tatt ny kontakt med klager før de bestemte seg for å legge denne ut på nett, slik at UNN kunne imøtegå disse beskyldningene. Klager viser til at tilsvaret fra UNN er lagt til nederst i artikkelen, men i dette tilsvaret ble kun påstanden om feilinformasjon av politiet imøtegått, og ikke de andre beskyldningene

som Sørheim kommer med. Klager mener at når Nordlys valgte å publisere disse beskyldningene på nett, pliktet avisen å gi UNN en ny mulighet til å imøtegå dem.

Leserinnelegg på nett 13. juli – punktene 3.2 og 4.1 – og 4.14.

Seks dager etter at Nordlys publiserte UNNs tilsvare, der beskyldningen om feilinformasjon av politiet for å skjule feilbehandling, ble imøtegått (7. juli), og fire dager etter at politiet uttalte at det ikke «er grunn til å tro at noen ved UNN bevisst har gitt politiet uriktige opplysninger» (9. juli), publiseres et leserinnelegg (13. juli), der beskyldningen om feilinformasjon til politiet gjentas to ganger, skriver klager. Det vises til følgende fra innlegget: «Den 6. juli avslører Nordlys at politiet fra en lege ved UNN fikk beskjed om at pasienten var død ved ankomst» og «Som nevnt ble pårørende og politi fortalt at pasienten døde i ambulansen»

Det vises og til en feilaktig påstand om hva sykehusdirektøren skrev i sitt tilsvare 7. juli. Ifølge innlegget skal direktøren ha skrevet at ingen ved UNN har begått lovstridige og straffbare handlinger i denne saken. Klager skriver at dette er «sitatfusk», da Ingebrigtsen aldri har påstått dette: «Det er kun når det gjelder påstanden om *feilinformasjon av politiet* at Ingebrigtsen skrev i tilsvaret at UNN-ansatt ikke har begått lovstridige og straffbare handlinger. Han har aldri skrevet at UNN *i hele saken som sådan* ikke begikk lovbrudd.

Klager mener leserinnelegget inneholder klare faktafeil, jfr. VVP 3.2.

Det pekes også på VVP punkt 4.1: «Ved å sette den feilaktige utlegningen av tilsvaret opp mot Helsetilsynets rapport som konkluderer med flere lovbrudd, skapes et grovt usaklig inntrykk av at Ingebrigtsen er uredelig.»

Videre mener klager at det i innlegget fremsettes «en rekke nye, grove beskyldninger». Det vises til:

«Han minnet blant annet om sykehusets plikt til å varsle om hendelsen til Helsetilsynet. Slikt varsel ble likevel aldri gitt, angivelig fordi lederen mente at "det ikke ville føre noe godt med seg". Etter den tragiske hendelsen har det forekommet rokkeringer i sykehusets bemanning basert på vurderinger av hvem som synes å ha opptrådt lojalt overfor ledelsen mot de som har fulgt egen samvittighet. [...] UNN har over flere år gjort seg kjent som fryktens hus. Varslere utsettes for represalier og skandaler blir forsøkt dysset ned. Ubehagelige sannheter møtes med tåkelegging, bortforklaringer og tidvis direkte løgner.»

Klager mener dette utløser punkt 4.14: «Når Nordlys velger å publisere et leserinnelegg med så mange sterke beskyldninger, skulle UNN fått mulighet til samtidig imøtegåelse, noe UNN aldri fikk.»

Leserkommentarer - 7. juli

Det vises til følgende kommentar:

"Knut Charles Olsen · Marine Consultant hos KC Marine
Saken er vel ganske grei: UNN torturerte passiente i 1 time for så å ta livet av han ved kvelning..
Liker · Svar · 7. juli 2017 16:46"

"Kurt Bøckman Gschib · Tromsø, Norway
Slike kommentarer bør Nordlys slette!
Liker · Svar · 7. juli 2017 18:51
Robert Robertsen · Tromsø, Norway
Hvorfor skal Nordlys slette fakta Herr Bockman????
Liker · Svar · 7. juli 2017 21:25

Svein Nyrud · Kongsvegen videregående skole
Den største tabben som er begått på UNN er å ansette vedkommende som er sykehusdirektør der.
Liker · Svar · 7. juli 2017 22:37"

I et møte med Nordlys 25.08.2017, gjorde klager avisen oppmerksom på disse leserkommentarene, og at de deretter ble fjernet.

Klager legger til grunn at de ble publisert i minst halvannen måned, og mener avisen skulle fjernet den før, og skriver: «Knut Charles Olsens påstand om at UNN torturerte pasienten før han ble avlivet ved kvelning, er grovt usaklig og hensynsløs, og bryter klart med VVP 4.1 om saklighet og omtanke. Nordlys publiserte Olsens leserkommentar i minimum 28 dager, og trolig i minst 49 dager. Avisen skulle fjernet den "så snart som mulig", jfr. VVP 4.17».

TILSVARSRUNDEN:

Nordlys skriver innledningsvis at den påklagede artikkelen er en del av flere kritiske artikler Nordlys har publisert som gjelder forholdene ved UNN, spesielt gjelder det feilbehandling og håndteringen i etterkant der UNN i flere alvorlige saker har unnlatt å varsle helsemyndigheter og pårørende. Nordlys reagerer på at klagen kommer såpass sent, over fem måneder etter publisering. Det vises også til et møte med UNN i slutten av august i forbindelse med MO i en annen PFU-sak, og at klager da nevnte denne saken og gjorde oppmerksom på at det kunne bli aktuelt og også klage inn denne. Det gikk fire måneder, og like før klagen nå kom, så har Nordlys kontaktet UNN på grunn av en kritisk artikkel som er under oppseiling. Nordlys mener det har en sammenheng.

Nordlys avviser klagers påstand om at Nordlys har fremsatt en beskyldning om at den aktuelle kirurgen bevisst feilinformerte politiet. Nordlys skriver: «Dette medfører ikke riktighet. Vår hensikt var aldri å ta stilling til hvordan feilinformasjonen, om at pasienten skulle ha mistet livet i ambulansen, oppsto. Det vår artikkel forsøker å belyse er diskrepansen mellom faktum – at vedkommende døde en knapp time etter ankomst ved UNN – og det som ble notert ned i politiets logg, nemlig at pasienten døde i ambulansen. Hvordan en slik feil kan oppstå har offentlig interesse, all den tid det her er tale om en sak der pasienten døde og Helsetilsynet har konkludert med at pasienten ikke fikk forsvarlig helsehjelp.»

Nordlys avviser at den har tatt stilling til hvordan feilinformasjonen oppsto: «Feilkilden kan enten stamme fra avsender som er UNN, eller den kan stamme fra mottaker som er politiet. I hele teksten har vi forsøkt å være nøye på nettopp dette. Den som leser teksten i sin helhet, den som har lest forsidesnittet på papir og den som leser tittelen i artikkelen slik den er publisert på Nordlys.no, vil se dette.»

Men Nordlys tar selvkritikk på tittelbruken inne i papirutgaven: «På ett punkt har vi dessverre ikke vært presise nok. Det gjelder tittelen på innsiden av papirutgaven, hvor vi skriver: " var meldingen politiet mottok fra UNN-lege". At opplysningen om dødstidspunktet kom fra legen, finnes det ikke dekning for.»

Det vises imidlertid til brødteksten og hva politiet faktisk uttaler her, og at den våkne leser kan se at påtaleleder først konstaterer at en lege ved UNN har ringt inn og meldt fra at pasienten døde i ambulansen. Deretter gjør han rede for at det ikke er mulig å spore opp opptaket, før han til slutt altså sier at politiet ikke kan utelukke at nedtegningen av samtalen er unøyaktig.

Nordlys har forståelse for at kirurgen opplever omtalen belastende, men understreker at «Vår intensjon aldri, heller ikke i dette tilfellet, er å sette et kritisk søkelys på underordnede enkeltpersoner som er en del av et system. Vår hensikt, også i denne saken, er å sette søkelys på systemet, som nødvendigvis noen ganger også omfatter enkeltpersoner. Når vi først velger å omtale kirurgens rolle, er det med den hensikt å beskrive hendelsesforløpet på nøkternt vis. Det er UNN som system, ved foretakets ledelse, som skal svare for eventuelle feil som har skjedd.»

Når avisen likevel har kontaktet den aktuelle kirurgen, så skriver Nordlys at det er to grunner til det. 1) Vi ville gjøre ham oppmerksom på at hans rolle i saken ville bli omtalt. 2) Vi ønsket hans fremstilling av saken for å få en mest mulig nyansert fremstilling.»

Avisen hevder at klagers fremstilling av dialogen mellom journalisten og legen ikke er korrekt. Nordlys viser til følgende logg:

- Nordlys ringte legen på mobil midt på dagen 3. juli. «Kirurgen besvarte anropet, men sa til vår journalist at han ikke kunne snakke på det tidspunktet. Han ba oss ta kontakt etter klokken 16 samme dag.»
- Klokken 16.39 tok Nordlys ny kontakt per SMS, der vi spør når det passer at vi ringer. Meldingen blir ikke besvart av kirurgen.
- Ny sms klokken 20.55 skriver vår journalist en ny SMS til kirurgen. Den lyder slik: «Jeg har ikke hørt noe fra deg. Dersom du ikke ønsker å snakke med meg hadde det vært fint om du kunne si fra om det. Bakgrunnen for at jeg tar kontakt med deg er at vi skal publisere en artikkel om Kral-saken. Vi har gått gjennom en del ny dokumentasjon. Din rolle blir også omtalt. Derfor hadde det vært veldig bra med en prat for å oppklare eventuelle misforståelser. Mvh Ola Solvang, Nordlys». Denne meldingen ble heller ikke besvart.
- Neste dag, 4. juli klokken 10.21, tok vår journalist kontakt med kirurgen for fjerde gang. Denne gang ble følgende tekst sendt på SMS og e-post samtidig: «Hei. Jeg har ikke registrert at du har respondert på de meldingene jeg har sendt deg. Ut fra vår telefonsamtale i går mandag klokka 1312 forsto jeg det slik at jeg kunne ringe deg etter 1600. Jeg sendte deg senere en melding der jeg ba deg angi et tidspunkt. Verken denne eller senere melding ble, i følge min telefonlogg, besvart av deg. Jeg legger derfor til grunn at du ikke ønsker å snakke med Nordlys om denne saken. Som jeg nevnte i telefonen skal vi publisere en oppfølgingssak til vår tidligere omtale av hendelsen i akuttmottaket 16/12-13. I saken har vi satt sammen informasjon fra ulike kilder for å belyse hendelsesforløpet utover det som fremgår av helsetilsynets rapport. Du, (bakoakt traume) hadde en sentral rolle ettersom det var du som foretok de to kirurgiske inngrepene. Det fremkommer at du var til stede på operasjonsstua da tuben ble påvist i spiserøret. Dette funnet er imidlertid ikke angitt i dødsmeldingen som du har undertegnet. I helsetilsynets rapport står det at den meldingen til politiet ble gitt av bakoakt traume. I politiets operasjonslogg er det den 16.12.13 kl. 1642 notert at en lege ved UNN har ringt inn og meldt fra at personen døde i ambulansen på vei til UNN. Dette er også forhold som blir omtalt i artikkelen. Det hadde vært veldig fint om du kunne tatt kontakt slik at vi fikk ryddet opp i eventuelle misforståelser og feil. Mvh Ola Solvang, Nordlys» Se vedlegg 1.

Nordlys mener den siste meldingen ga et nokså utfyllende bilde av saken som er under utvikling, og såpass mye informasjon at det burde utløse en form for respons. «Dette sammenholdt med at vi tok kontakt med legen en gang på mobil, tre ganger på SMS, hvorav den tredje SMS-en også ble sendt på e-post, mener vi i alle fall er tilstrekkelig til at kirurgen hadde god anledning til å forstå at vi ønsket å få ham i tale. Det gikk mer enn et døgn fra siste kontakt fra vår side til publisering. Men vi hørte dessverre fra kirurgen verken før eller

etter publisering. Dermed la vi til grunn at han ikke ønsket å medvirke.»

Om kontaktet med UNN, vises det til sitatsjekken sendt tidligere avdelingsleder Barnes, og at Barnes etter hvert avstod fra å kommentere sin rolle i saken.

Når det gjelder påstand fra klager om at «kirurgen skulle få tilsvaer via sin overordnede, Kristian Bartnes», skriver Nordlys: «Basert på den kunnskap som er dokumentert at kirurgen hadde om hvilken sak det dreide seg om, spesielt det som fremkommer i den tredje og siste tekstmelding – samt det faktum at det gikk tre dager fra første kontakt til publisering – mener vi det ville være rimelig at kirurgen i det minste ga signal til sin overordnede eller til kommunikasjonsavdelingen – om at man trenger mer tid og/eller mer informasjon for å kunne gi et tilfredsstillende tilsvaer, alternativt bedt disse om å svare på vegne av ham og sykehuset. Det var naturlig for Nordlys å kontakte kirurgen som primærkilde for spørsmål som vedrørte kontakten med politiet. I stedet for å ignorere våre henvendelser, kunne han alternativt ha henvist til sin(e) overordnede eller alternativt til kommunikasjonsavdelingen.»

Nordlys viser også til dialogen som har vært mellom UNN-direktør Tor Ingebrigtsen og Nordlys' ansvarlige redaktør våren 2017, «hvor sistnevnte muntlig understreket at den som etterspør det skal få utlevert hele passasjen som er relevant samt hele konteksten for saken om ønskelig. Forutsetningen for at det skal være mulig, er at man oppnår kontakt med rette vedkommende».

Nordlys mener at i sum har avisen gjort det en kan forvente med tanke på at kirurgen og UNN skulle få anledning til å kommentere saken. Avisen registrerer dessverre at UNN ikke benyttet tilsvaersmulighetene i første omgang.

Nordlys avviser at artikkelen er usaklig og omtankeløs. Nordlys har ikke «påstått at en UNN-ansatt feilinformerte politiet for å skjule feilbehandling. Snarere har vi gitt en nøktern fremstilling uten å ta stilling til hvor feilinformasjonen oppsto».

8. juli-artikkelen

Når det gjelder underartikkelen (publisert i papir 6. juli, og lagt ut på nett 8. juli) viser Nordlys til at klager, da klager skrev sitt tilsvaer, var kjent med kritikken fra Nils Sørheim ettersom denne kritikken allerede var publisert 6. juli. Nordlys viser til at klager valgte å ikke kommentere kritikken fra Sørheim i sitt tilsvaer som ble publisert dagen etter, og at dette tilsvaret ble lagt inn i artikkelen den 8. juli.

9. juli-artikkelen

Når det gjelder 9. juli-artikkelen har Nordlys «svært vanskelig for å se at vi gjentar noen som helst slags anklage mot noen som helst med dette spørsmålet, da vi ganske enkelt referer til lege Nils Sørheims utsagn, som ikke er et faktum, men Sørheims oppfatning. Det kommer ellers ikke fram nye momenter i intervjuet med Sparboe Lysnes som fordrer eller utløser tilsvaer fra UNN. Tvert imot går Sparboe Lysnes langt i å frikjenne UNN, noe også tittelen underbygger: «Politiet om Kral-saken: Ingen grunn til å tro at noen på UNN bevisst har forsøkt å villed». Med dette avviser Sparboe Lysnes, så langt han kan, påstandene fra lege Nils Sørheim.»

5. juli-artikkelen

Tilsvaret fra UNN «kom altså inn i etterkant av at hovedsaken ble publisert. Vi har ikke for vane å legge til tilsvaer på artikler som er publisert tilbake i tid, men ville selvsagt uten problemer imøtekommet et slikt ønske dersom det ble fremsatt».

Leserinnlegget 13. juli

Nordlys er enig i at skribenten tar harde ord i bruk: «Når det gjelder faktafeilen som dessverre har forplantet seg fra tittelen inne i avisen 06.07.2017 (side 16-17), erkjenner vi at feilen burde vært korrigert også i leserinnlegget. Hansens tolkning av UNN-direktørens tilsvare om at UNN ikke har brutt loven (i sin kontakt med politiet) er riktignok misforstått fra Hansens side, men må anses som underordnet i denne sammenheng. Utover det mener vi at Hansens øvrige kritikk må anses å være innenfor rimelighetens grenser i løpende debatt som har vært over tid i kjølvannet av kritikkverdige forhold som er avdekket ved sykehuset. Vi registrerer at UNN, så vidt vi kan se, heller ikke i ettertid av at leserinnlegget ble publisert, benyttet seg av sin selvstendige rett og mulighet til å ta til motmæle på Hansen innlegg.»

Leserkommentaren

«Til dette er det å si at spesielt kommentaren til Knut Charles Olsen [...] er meget upassende. Den er så usaklig at få om noen kan ta den på alvor. Men den burde vært slettet. Ettersom vi ikke oppdaget kommentaren selv, og den etter et døgn tid for alle praktiske formål forsvant ut av alle Facebook-feeder, var vi ikke oppmerksom på den før det ble tatt opp i møte UNN-ledelsen 25. august 2017. Da ble den selvsagt slettet.»

Klager reagerer på at Nordlys antyder i sitt tilsvare at klagen er en slags hevn, noe klager sterkt avviser. Det vises også til at Nordlys kontaktet UNN etter at klagen ble sendt inn. Klager viser også til at UNN i møte med Nordlys i august tok opp ankepunktene ved denne artikkelen, og at Nordlys da hadde en sjanse til å imøtekomme klager, noe som ikke skjedde. Videre vises til at det er Norsk Presseforbund som i PFUs vedtekter har bestemt at fristen er 6 måneder. Hvis Nordlys mener klagefristen er feil, så bør avisen ta det opp med NP, og ikke en PFU-sak.

Klager er også overrasket over at Nordlys ikke ønsker å gå i dialog om et forsøk på minnelig ordning, mens de samtidig i sitt tilsvare «innrømmer flere presseetiske brudd». Slik klager ser det, innrømmer Nordlys brudd på VVP 4.4 i papirartikkelen den 6. juli, jf. «DØD I AMBULANSEN» var meldingen politiet mottok fra UNN-lege" og det vises til tilsvaret fra Nordlys, hvor det står «At opplysningen om dødstidspunktet kom fra legen, finnes det ikke dekning for.»

Klager ser at Nordlys viser til Lysnes uttalelse i brødteksten, hvor han sier at det ikke kan utelukkes at politiets nedtegnelse av meldingen fra NN om dødstidspunktet var unøyaktig. Klager skriver «Men alle lesere er ikke like våkne. Og det er alltid en andel lesere som bare leser overskrift, ingress og første del av avisen. Man må lese 536 ord i artikkelen før man kommer til Sparboes Lysnes' forbehold. Vi minner også om det som står i sideartikkelen i [...] *Men her har man ringt politiet og fortalt at pasienten var død ved ankomst mens han i virkeligheten var under behandling i nesten en time før han døde.*» Nordlys hadde uansett ikke dekning for en overskrift med en svært alvorlig beskyldning, noe avisen har innrømmet i sitt tilsvare, skriver klager.

Klager mener også at Nordlys tok stilling, da de konstaterte i overskrift at politiet mottok melding fra NN at pasient døde i ambulansen» Det er et faktum, skriver klager, at avisen i overskriften opptrådte konstaterende. Klager skriver: «Nordlys tok ingen forbehold, avisen tok her utvilsomt stilling i spørsmålet om hva NN formidlet til politiet. Særlig fordi Nordlys ikke innhentet imøtegåelse fra verken NN eller UNN av den alvorlige beskyldningen om at NN meldte til politiet at pasienten døde i ambulansen, var det ekstra påkrevet at avisen tok

forbehold i overskriften. Det er ikke UNN som bærer ansvaret for at det Nordlys publiserte skal være korrekt. Det er Nordlys' ansvar, også når avisen ikke får svar fra kilder. Vi viser her til VVP 3.2.»

Klager mener fortatt at NN ikke ble forelagt noen beskyldning om at han skulle ha feilinformerte politiet. Det vises til dokumentasjonen Nordlys har lagt ved tilsvaret (epost) Klager skriver: «Men Solvang sendte ikke e-posten til riktig adresse. Det mangler en "e" i adressen han brukte. Sender man en e-post til adressen Solvang brukte, får man umiddelbart i retur en e-post med "Kan ikke leveres" i emnefeltet, jfr. vårt nye vedlegg 11. Også Solvang må ha fått sin e-post i retur da han brukte denne adressen. Nordlys påstår i tilsvaret at samme tekst som stod i e-posten Solvang sendte NN, samtidig ble sendt NN i SMS-melding. NN avviser å ha mottatt slik SMS fra Solvang. Nordlys har i tilsvaret ikke lagt ved dokumentasjon på at SMS-meldingen ble sendt. Hvis Nordlys mener å ha slik dokumentasjon, ber vi om at den fremlegges.»

På grunn av beskyldningens alvorlighetsgrad, så skulle Nordlys – slik klager ser det- forsikret seg om at han forstod hva som ville bli publisert: «Vi legger til grunn at journalist Solvang må ha fått e-posten han sendte i retur. Han burde da ha sørget for å sende den til riktig adresse, og han burde også ha kontrollert at SMS-meldingen Nordlys hevder han sendte, faktisk nådde frem.»

Klager mener Nordlys uansett skulle ha forelagt UNN beskyldningen om UNN-ansatt feilinformerte politiet «Som anført i klagen, rammer denne beskyldningen også UNN. Retten til samtidig imøtegåelse av denne konkrete beskyldningen er derfor utløst også for UNN.»

Klager henviser til det Nordlys mener, at NN skulle varslet sine overordnede eller kommunikasjonsavd. etc. «Men den tredje og siste tekstmeldingen det her refereres til, kom altså ikke frem til NN, og heller ikke e-posten journalist Solvang sendte samtidig. NN visste ikke at Nordlys skulle publisere beskyldningen om at han oppga til politiet at pasienten døde i ambulansen, og fremstille det som om han derved feilinformerte politiet for å skjule feilbehandling. Fordi insinuasjonen om feilinformasjon av politiet for å skjule feilbehandling av pasient som døde, er så alvorlig, hadde Nordlys et presseetisk ansvar for å forsikre seg om at den også var forelagt UNN. Dette må gjelde i særlig grad når avisen ikke fikk noen respons fra NN. At en så alvorlig beskyldning får stå uimotsagt, er ikke i pakt med god presseskikk. Når Nordlys ikke fikk svar fra NN, skulle avisen anstrengt seg/forsøkt å få svar fra UNN.»

UNN benyttet tilsvaremuligheten dagen etter artikkelen ble publisert. «Når det gjelder muligheten til samtidig imøtegåelse, må den som angripes få seg forelagt beskyldningene på en klar og tydelig måte. Nordlys forela ikke for UNN slik presseetikken foreskriver den alvorlige beskyldningen om at en UNN-lege feilinformerte politiet, og insinuasjonen om at dette ble gjort for å skjule feilbehandling med døden til følge. Hadde Nordlys gjort det, ville vi selvsagt imøtegått.»

Nettartikkelen 5. juli

Ifølge klager skapes det et massivt inntrykk av at NN feilinformerte politiet for å skjule feilbehandling av pasienten som døde i sykehusets akuttmottak. Dette imøtegikk UNN i sitt tilsvare 7. juli. Klager ser at Nordlys i tilsvaret skriver at "Vi har ikke for vane å legge til tilsvare på artikler som er publisert tilbake i tid, men ville selvsagt uten problemer imøtekommet et slikt ønske dersom det ble fremsatt." Og klager skriver: «Vi registrerer at

Nordlys i dag fortsatt ikke i Nordlys.no-artikkelen fra 05.07.2017 har lagt inn lenke til vårt tilsvare, jfr. vedlegg 13.»

Klager mener fortsatt: «At en artikkel med en så sterk insinuasjon (feilinformasjon av politiet for å skjule feilbehandling) fortsatt publiseres uten tilsvare/imøtegåelse når slik faktisk er gitt, er ikke i pakt med god presseskikk. Det faktiske forhold er at Nordlys 5. juli publiserte en nettavisartikkel som insinuerte at NN feilinformerte politiet for å skjule feilbehandling uten imøtegåelse av insinuasjonen. Når slik imøtegåelse så blir gitt, må det være redaksjonens ansvar å sørge for at den blir knyttet opp mot nettavisartikkelen med insinuasjonen.»

Nettartikkelen 9. juli

Klager mener beskyldingen gjentas i 9. juli- artikkelen, og det anføres at tidligere avgitt imøtegåelse skulle vært gjentatt i artikkelen. Prinsippet må være det samme når det insinueres klart i Nordlys.no-artikkelen 09.07.2017 at NN har feilinformert politiet, og at UNN-ansatte har underslått informasjon for å skjule feilbehandling. Når Nordlys 09.07.2017 ønsket på ny å publisere påstander og opplysninger som frembringer denne insinuasjonen, skulle avisen forelagt disse for NN og UNN for imøtegåelsen. I det minste skulle UNN lenket til imøtegåelsen som UNN ga to dager før, 7. juli.

Nettartikkelen 8. juli

Nordlys skulle også forelagt UNN beskyldninger på nytt før publisering av 8. juli- artikkelen: «UNN hadde ingen grunn til å tro at Nils Sørheims alvorlige påstander skulle bli publisert på ny 08.07.2017. At vi i vårt tilsvare dagen før valgte å konsentrere oss om å imøtegå den mest alvorlige beskyldningen (feilinformasjon av politiet for å skjule feilbehandling av pasient som døde i akuttmottak), kan ikke fritta Nordlys for det presseetiske kravet om gi angrepet part mulighet til imøtegåelse ved hver ny publisering.»

Leserinnlegget 13. juli

Klager ser Nordlys innrømme at en faktafeil i leserinnlegg burde vært korrigeret, og at leserinnleggsforfatteren også har misforstått når han fremstilte det som om sykehusdirektør Tor Ingebrigtsen løy i tilsvareartikkelen. Klager mener dette er et alvorlig angrep på Ingebrigtsen og at faktafeilen innlegget er basert på er alt annet enn underordnet, jfr. VVP 3.2. Nordlys kan heller ikke publisere slikt uten at UNN og Ingebrigtsen får mulighet til å imøtegå samtidig, jfr. VVP 4.14, skriver klager.

Det vises også til en rekke andre grove beskyldninger. «Påstanden om at "Varslere utsettes for represalier" er av faktisk art, og den er grov. Vi fastholder at Nordlys ikke kan publisere slikt uten å innhente vår samtidige imøtegåelse.» Videre: «At UNN ikke har benyttet tilsvare retten etterpå, «rokker ikke ved det faktum at Nordlys var forpliktet til å forelegge UNN serien av grove påstander i leserinnlegget i forkant av publisering».

Det er bra at Nordlys innrømmer, skriver klager, men fortsatt står leserinnlegget publisert uten noen korreksjon, jf. vedlegg 12. «Det er nå gått over en måned siden Nordlys mottok vår klage og ble gjort oppmerksom på de to feilene, og som avisen altså erkjenner. Avisen skulle ha korrigeret så snart som mulig, jfr. VVP 4.13.»

Leserkommentaren

Klager ser også at Nordlys innrømmer at leserkommentaren skulle vært slettet, men kommentaren ble ikke bare publisert under artikkelen på Facebook-siden til Nordlys, skriver klager. Den ble også publisert under artikkelen på Nordlys.no, jfr. s. 5 i vårt vedlegg 3 A. Vi

registrerte uansett at kommentaren 04.08.2012 var publisert på Nordlys.no's redaksjonelle sider, jfr. vedlegg 3 B. Den var med andre ord publisert i rundt en måned.»

Nordlys viser til tidligere minnelige ordninger, og også beklagelser overfor UNN. I denne siste saken, derimot, mener vi at hovedbildet er at vi har fulgt både Vær Varsom-plakaten og våre egne standarder for god presseskikk.

Det vises til møte med klager i slutten av august, der også denne artikkelen ble snakket om, og nå en klage mange måneder senere: «Dersom det var viktig for UNN å rette opp det de mener var feil – og i det omfanget som kommer til uttrykk i klagen – ville det vært naturlig å ta det opp med Nordlys eller PFU på et langt tidligere tidspunkt. Hvis intensjonen var å rette opp et feilaktig inntrykk som har rammet en ansatt (kirurgen), hvorfor vente så lenge med å få saken opp og avgjort?»

Til de konkrete punktene: Nordlys erkjenner, som allerede nevnt, at tittelen på innsiden av papirutgaven er upresis og at det ikke er dekning for tittelen. «En tittel skal være presis.

Nordlys påpeker at dette gjelder tittelen: «Ingen andre steder i teksten, verken i brødteksten eller i tittelen på forsiden av papirutgaven eller i nettversjonen av saken, finner man denne feilen. Det underbygger at vår intensjon i fremstillingen ikke var å ta stilling til hvor feiltolkningen oppsto i kommunikasjonen mellom UNN og politiet. Når denne feilen nå er tatt opp av UNN, vil vi på eget initiativ skrive en presisering til våre lesere, slik at denne feilen ikke etterlater et feilaktig inntrykk for ettertiden.»

«Likevel er det viktig for oss å understreke at artikkelen som helhet, bortsett fra den beklagelige feilen, på en nøktern og god måte tar høyde for at feilinformasjonen som oppsto hos politiet, kan ha oppstått enten hos politiet eller hos UNN. Vi tar ikke stilling til dette noen andre steder i artikkelen. Det underbygger at vår intensjon aldri var å ta stilling.»

Når det gjelder imøtegåelsen, og at den siste epost/sms ikke skal ha kommet fram, skriver avisen at journalisten fikk e-posten i retur, og sendte den på nytt til annen jobbrelatert e-post som kirurgen er oppført med i den andre stillingen han har ved Universitetssykehuset Nord-Norge. I tillegg ble altså den samme teksten sendt på SMS. Se vedlagt dokumentasjon. Nordlys skriver. «Vi er usikre på hva UNN mener vi burde gjort, når klageren anfører at «Nordlys skulle anstrengt seg mer». De fleste mulighetene er på dette tidspunktet uttømt. Vi kunne i teorien ha troppet opp på døra til kirurgen, eller sendt et rekommandert brev. Begge disse alternativene vurderte vi som lite formålstjenlige i den aktuelle situasjonen.»

Videre: «Den aktuelle kirurgen er en høyt utdannet og betrodd lege i en høy stilling ved Nord-Norges største sykehus, og han er også ansatt i en stilling ved UIT. Det har formodningen mot seg at han ikke skjønnte hva dette handlet om. Vi vil også påpeke at kirurgen var godt kjent med selve saken der jo han selv hadde vært en av hovedaktørene. Det har formodningen mot seg at han ikke skal ha lest og gjort seg kjent med innholdet i rapporten vår sak bygger på. Når han blir oppringt av journalisten som har dekket saken, og gjort kjent med at Nordlys skulle omtale hans rolle i dette, burde det være i hans interesse å respondere, om ikke annet så for å gjøre seg kjent med detaljene i det Nordlys skulle omtale.»

Om kontakten med UNN: «En av de som ble intervjuet var klinikkssjef Kristian Bartnes som er medlem av toppledelsen og direktørens ledergruppe. Bartnes ble oppringt av vår

journalist som forklarte hva denne saken handlet om. Intervjuet ble oversendt til Bartnes for godkjenning. Han valgte å trekke intervjuet, og det ble derfor ikke publisert. Vi legger likevel ved utkastet (se tilsvaer).

Nettartikkelen fra 5. juli, mener Nordlys ikke insinuerer ikke noe som helst. «Vi staar inne for nettartikkelen i sin helhet. Her er ogsaa tittelen korrekt, og den tar ikke stilling. Ei heller inneholder den noen beskyldning. At UNN-ledelsen i ettertid kommenterer artikkelen, synes vi er positivt, men de som var naturlig for oss a søke tilsvaer hos, kirurgen og hans overordnede Kristian Bartnes (som er en del av UNN-ledelsen) hadde altsaa faatt behørig muligheter til a komme til orde, pa vegne av seg selv og ikke minst UNN.»

Om nettartikkelen fra 9. juli: Nordlys mener de ikke beskylder noen, men stiller helt naturlige spørsmål til påtaleansvarlig Einar Sparboe Lysnes i denne artikkelen.

Om nettartikkelen 8. juli: «Sørheim kommenterer i en løpende debatt pa en hovedartikkel som allerede er etablert. Sørheim tar forbehold der han ikke kan være sikker. Nordlys har tidlig i saken lenket til hovedartikkelen, hvor kirurgen og Kristian Bartnes har faatt anledning til a uttale seg. UNNs tilsvaer fra dagen i forveien er tatt med i nettartikkelen. UNN kjente kritikken til Sørheim da UNN-direktøren ga sin kommentar/tilsvaer 7. juli, da Sørheims kritikk kom frem som b-sak ved siden av hovedartikkelen i papirutgaven 6. juli, som var tilgjengelig gjennom e-avisen allerede klokken 18 dagen før, 5. juli.»

Leserinnlegget 13. juli: Her erkjenner Nordlys en faktafeil. «Vi er for øvrig av den oppfatning at leserinnlegget bør vurderes pa selvstendig grunnlag av PFU og ikke som en del av den/de redaksjonelle artiklene som er klaget inn. Nordlys ved ansvarlig redaktør skal selvsagt svare for alt innhold vi publiserer pa våre plattformer, men vi mener det vil være formålstjenlig og prinsipielt riktig at redaksjonelt innhold, laget av våre journalister og eksternt innhold fra lesere, vurderes hver for seg.»

Leserkommentar:

Nordlys slettet leserkommentarene straks avisen ble gjort oppmerksomme pa dem. «Pa generelt grunnlag vil vi ogsaa påpeke at kommentarer som ikke blir slettet pa redaksjonens initiativ eller etter henvendelser fra eksterne, beklageligvis sjelden blir fanget opp av redaksjonen sa vel som leserne, naar saken forsvinner fra forsiden etter et døgnns tid. At den meget upassende kommentaren ikke ble slettet, skyldes ikke uvilje – og det er vanskelig a ha systemer som fanger opp slike upassende kommentarer en tid etter at de er publisert.»

Klager viste til ny dokumentasjon fra Nordlys sin side, epost/sms og ønsker a knytte en siste kommentar til denne. Ifølge klager ble denne eposten sendt til en epostadresse klager brukte da han var stipendiat ved UiT i (20xx-xx). Klager mener at journalisten lett burde forstått hvorfor eposten kom i retur, at det manglet en (bokstav) i etternavnet – og at han derfor burde korrigert dette. Et lett google-søk ville avklart dette.

Naar det gjelder SMS – meldingen fastholder klager at han ikke har mottatt denne. Nordlys fikk heller aldri bekreftelse pa at denne var mottatt. Det reageres pa at Nordlys mener legen har holdt tilbake informasjon for klager.

Pa grunn av beskyldningens karakter, mener klager at Nordlys skulle anstrengt seg mer for a forsikre seg om at NN var klar over alvorret i det som skulle publiseres: «Naar Nordlys ikke fikk noe svar fra legen, skulle man i hvertfall bedt arbeidsgiver – UNN – om en kommentar.

Journalisten skulle forelagt Bartnes beskyldingen om feilinformasjon. En slik beskyldingen ble aldri forelagt UNN. Unn hadde både en selvstendig rett til å imøtegå – og også på grunn av fravær av legen.»

Det er heller ikke riktig, slik klager ser det, at feilen Nordlys innrømmer, kun framkommer i tittelen i papiravisen. «Feilen kommer også frem i sideartikkelen der Sørheim uttaler «her har man ringt politiet og fortalt at en pasient var død» Denne påstanden gjentas da denne papirartikkelen igjen publiseres den 8. juli. Og den publiseres på ny i spørsmålsform i artikkelen 9. juli. Det samme skjer i leserinnlegget fra Stig Hansen.»

Nordlys påpeker nok en gang at avisen ikke beskylder den aktuelle kirurgen for å ha feilinformert politiet, verken bevisst eller ubevisst.

«Nordlys holder fast ved at vi har gjort de anstrengelser som er naturlig, gitt sakens karakter, med tanke på å få kirurgen i tale. Som vi tidligere har redegjort for, oppnådde vi kontakt med kirurgen på telefon. Han hadde ikke tid til å snakke med oss, men vi fulgte opp med tre tekstmeldinger, hvorav den siste meldingen tydelig gir uttrykk for hvilken sak vi hadde til hensikt å omtale. Han visste at vi ønsket å få kontakt med ham etter telefonsamtalen og hadde xx timer på seg til å besvare fra siste tekstmelding ble sendt fra oss og før saken ble publisert i papirutgaven. At vi sendte e-post til kirurgens adresse ved UiT, viser at vi har gjort anstrengelser for å få tak i ham, selv om denne e-posten ikke skal ha blitt lest (vi fikk den heller ikke i retur). I tillegg sendte vi som nevnt nøyaktig samme innhold per SMS til kirurgen, slik vi har dokumentert i vårt andre tilsvarende. At folk leser e-post fortløpende, kan man kanskje ikke regne med, men at samtlige tre SMS-er, fra samme nummer til samme nummer, ikke skal ha blitt oppdaget, mener vi har formodningen imot seg.»

«Vi har, som UNN påpeker, også vært i kontakt med kirurgens overordnede på daværende tidspunkt, Kristian Bartnes. Bartnes, som i dag er en del av toppledelsen ved UNN, kjente til hva saken handlet om, men benyttet seg ikke av muligheten til å gi tilsvarende på det vi tok opp med ham. For Nordlys var det naturlig å ta opp de forhold som gjaldt Bartnes med Bartnes og de forhold som gjaldt kirurgen med kirurgen. Vi konstaterer at verken Bartnes eller kirurgen benyttet seg av mulighetene for å kommentere saken.»

«UNN mener vi har gjentatt at det var kirurgen som skal ha feilinformert politiet og viser til sidesaken som ble publisert på papir i sammenheng med hovedsaken. [...] Utsagnet står for Sørheims regning, og gir uttrykk for hvordan han oppfattet situasjonen, ikke hvordan Nordlys oppfattet situasjonen. Vi har ingen oppfatning av hvordan feilinformasjonen oppsto. Videre viser UNN også til følgende spørsmål i et intervju med påtaleansvarlig Einar Sparboe Lysnes ved Troms politidistrikt. (...) For det første tar første setning to viktige forbehold med begrepene «sannsynliggjort» og «kan ha». Dernest viser vi til lege Nils Sørheims kritikk, ikke Nordlys' oppfatninger. Til slutt: Dette er et helt sentralt spørsmål å stille til politiet, all den tid det er uavklart hvordan feilinformasjonen om at vedkommende døde i ambulansen kunne oppstå. Det burde være i alles interesse å avklare dette spørsmålet, og det er nettopp dette som er kjernen og utgangspunktet for vår omtale av saken.!

Til slutt: «Vi vedgår at deler av Hansens innlegg ikke medfører riktighet og burde således ha vært korrigeret. Vi mener fortsatt at publiseringen av leserinnlegget bør vurderes på selvstendig grunnlag, isolert fra hovedsaken som er basis for klagen. Vi vil gjøre korrigeringer av Hansens innlegg og presisere at dette er gjort i samme innlegg.»